

Центральноукраїнський національний технічний університет

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій КИРИЧЕНКО

08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНТРОЛІНГ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 051 «Економіка»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Економіка»

(назва спеціалізації)

факультет економічний

(назва факультету)

2025-2026 навчальний рік

Розробник: НІСФОЯН Сергій Сергійович, доцент кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи, кандидат економічних наук.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи.

Протокол від “27” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

(підпис)

Володимир ЗАЙЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

Декан факультету економічного

(підпис)

Наталія ШАЛІМОВА
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: <u>051 Економіка</u> Освітня програма: <u>Економіка</u>	Рік підготовки:	
		4-й	4-й
		Семестр	
		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		28 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		64 год.	114 год.
		Вид контролю	
		залік	залік

Мова навчання: українська

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Контролінг в підприємницькій діяльності» є формування у майбутніх економістів системних знань з концептуальних основ управління сучасним підприємством на основі інтегрування, координування та спрямування діяльності різних служб та підрозділів підприємств на досягнення оперативних і стратегічних цілей.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Контролінг в підприємницькій діяльності» є набуття студентами теоретичних та практичних навиків з налагодження безперервного процесу отримання та інтерпретації інформації про підприємство; розуміння економічних закономірностей та принципів управління фірмою; засвоєння методології економічної оцінки доцільності рішень у галузі створення, виробництва та збуту продукції з подальшим спостереженням за результатами, опанування раціональною організацією руху інформаційних потоків на підприємстві з метою оптимізації його діяльності, тобто одержання інформації, що буде корисною і необхідною при прийнятті оперативних і стратегічних управлінських рішень як за центрами управління, так і підприємства загалом. Предметом вивчення освітнього компонента є процес оперативного та стратегічного управління підприємством як системи, спрямований на досягнення усіма структурними підрозділами стратегічних і поточних цілей та прийняття управлінських рішень з оптимізації співвідношення «витрати - обсяг – прибуток».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Контролінг: сутність, функції, види і основні завдання.

Сутність контролінгу як функціонально відокремленого напрямку економічної роботи на підприємстві. Чинники виникнення контролінгу. Основна мета контролінгу. Функції контролінгу. Основні концепції контролінгу. Місце контролінгу в системі управління підприємством. Взаємозв'язок контролінгу з функціями управління підприємством. Види контролінгу. Сутність стратегічного і оперативного контролінгу, структурно-логічна схема контролінгу.

Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу.

Витрати підприємства як основний об'єкт управління в системі контролінгу, місце їх виникнення. Класифікація витрат залежно від зміни обсягу діяльності: постійні, змінні, змішані. Ступінь реагування витрат на зміну обсягу діяльності підприємства: прогресивні, пропорційні, дигресивні, нейтральні. Поділ витрат відносно технологічного процесу: основні і накладні витрати. Спосіб віднесення витрат до об'єкту калькулювання: прямі і непрямі. Класифікація витрат за охопленням нормування, за характером використання ресурсного потенціалу, за ступенем можливості регулювання. Собівартість

продукції, її види. Поняття про центри відповідальності та їх класифікація. Моделі функціонування центрів витрат, прибутку, виручки, інвестицій

Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу.

Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу. Завдання управлінського обліку. Характеристика основних методів управлінського обліку. Облік за фактичною собівартістю. Облік за нормативною собівартістю. Мета, область застосування, переваги системи «стандарт-кост». Нормативні та бюджетні витрати. Нормативні прямі матеріальні витрати, нормативні прямі трудові витрати, нормативні загальновиробничі витрати. Оцінка методів управління обліку для вирішення завдань контролінгу. Особливості та порядок організації обліку витрат і результатів в системі «директ-костинг». Оцінка методів управлінського обліку для вирішення завдань контролінгу.

Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві.

Планування, його мета, види, ієрархія планів на підприємстві. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу. Поняття про бюджет. Цілі складання бюджетів. Система бюджетів на підприємстві, їх зміст та взаємозв'язок. Поточні бюджети. Бюджет реалізації, бюджет виробництва, бюджет потреби в матеріалах, бюджет прямих витрат на оплату праці, бюджет загальновиробничих витрат, бюджет цехової собівартості продукції, бюджет комерційних витрат. Бюджет загальногосподарських витрат і прибутків. Бюджет грошових коштів, його цілі, методика розробки. Гнучкі та фіксовані бюджети. Сфера використання різних типів бюджетів, особливості залежно від центрів відповідальності.

Тема 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу.

Економічний аналіз як база прийняття управлінських рішень. Плани і нормативи як вихідна база аналітичної роботи в системі контролінгу. Показники і моделі оперативного аналізу в системі контролінгу. Аналіз відхилень – основний інструмент оцінки діяльності центрів відповідальності. Визначення причин і аналіз залежності кінцевих результатів діяльності підприємства від встановлених відхилень. Методи оперативного контролінгу. Методи поділу витрат на постійні та змінні залежно від обсягу випуску: метод вищої та нижчої точки, інженерний, графічний методи, метод найменших квадратів. Методи аналізу відхилень фактичних результатів від планових. Класифікація відхилень. Модель «витратиобсяг-прибуток». Вихідні умови, показники, методика проведення аналізу беззбитковості. Маржинальний прибуток. Ефект операційного левериджу. Поняття та методика проведення АВС-аналізу матеріальних потоків. Аналіз обсягу замовлень. Оптимізація обсягу замовлень. Аналіз вузьких місць на підприємстві.

Тема 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства.

Цілі, завдання, зміст експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємства. Характеристика джерел інформації для експертної діагностики. Методи стратегічної діагностики. Види стратегій підприємства як об'єкт стратегічної діагностики. Сутність і методи стратегій діагностики підприємств. Методи діагностики стратегічних позицій підприємства: аналіз сильних і слабких сторін підприємства, можливостей і загрози. Діагностика за слабкими сигналами. Методи оперативної діагностики. Аналіз інформаційних потоків. Оцінка ризиків та розробка рекомендацій з управління ризиками.

Тема 7. Контролінг інвестиційних проектів.

Поняття про контролінг інвестиційних проектів на підприємстві. Місце контролінгу інвестиційних проектів у загальній системі контролінгу фінансово-господарської діяльності підприємства. Мета та завдання контролінгу інвестиційних проектів. Функції контролінгу інвестиційних проектів: моніторинг, аналіз, контроль та координація. Принципи контролінгу інвестиційних проектів. Види контролінгу інвестиційних проектів. Критерії оцінки інвестиційних проектів у контролінгу. Традиційні критерії: окупність, 7 рентабельність. Критерії з дисконтуванням грошових потоків: чиста приведена вартість, внутрішня норма доходності, ануїтет, індекс прибутковості та приведена окупність. Критерії оцінки інвестиційних проектів в умовах невизначеності: метод кращого стану, метод прийняття рішень без числових значень ймовірностей використання, метод ставки дисконтування з поправкою на ризик та метод достовірних еквівалентів. Процес створення системи контролінгу інвестицій та його етапи. Процес реалізації контролінгу інвестиційних проектів. Організаційна стадія процесу контролінгу інвестиційних проектів. Глобальна та локальні організаційно-інформаційні моделі контролінгу інвестиційних проектів. Дослідна стадія процесу контролінгу інвестиційних проектів; контролінг передінвестиційної фази проекту, інвестиційної фази проекту та постінвестиційної. Узагальнююча стадія процесу контролінгу інвестиційних проектів.

Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві.

Формування цільових функцій та елементів системи контролінгу. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства. Вимоги до створення варіанти служби контролінгу. Структура служби контролінгу на підприємстві. Функції начальника служби контролінгу, контролера цеху, фахівця з управлінського обліку, фахівця з інформаційних систем. Інформаційні потоки на підприємстві в системі контролінгу. Вимоги до інформації в системі контролінгу. Механізм впровадження системи контролінгу в структуру управління підприємством. Дослідження системи управління підприємством. Формування центрів відповідальності і розробка нормативів. Методи збору та обробки даних службою контролінгу. Формування

аналітичного і регулятивного блоку в системі контролінгу.

Тема 9. Контролінг у системі прийняття управлінських рішень.

Класифікація управлінських рішень за ступенем стандартизації, за ступенем визначеності в навколишньому середовищі. Характеристика підходів до прийняття управлінських рішень: класичного, принципу обмеженої раціональності, принципу ефективного управління, принципу соціального підходу. Фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень. Вимоги до критеріїв прийняття управлінських рішень. Критерії прийняття управлінських рішень за обсягом і структурою. Критерії прийняття рішень «виробляти чи купувати». Критерії прийняття рішень при ціноутворенні. Критерії прийняття рішень в управлінні матеріальними потоками на підприємстві.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Контролінг: сутність, функції, види і основні завдання	8	2	2	-	-	4	11	0,5	-	-	-	10,5
Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу	10	2	2	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу	16	4	4	-	-	8	20	0,5	0,5	-	-	19
Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві	14	4	4	-	-	6	12	0,5	0,5	-	-	11
Тема 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу	16	4	4	-	-	8	20	0,5	0,5	-	-	19
Тема 6 Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	10	2	2	-	-	6	11	0,5	-	-	-	10,5
Тема 7. Контролінг інвестиційних проектів	18	4	4	-	-	10	11	0,5	-	-	-	10,5
Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	16	4	4	-	-	8	12	0,5	0,5	-	-	11
Тема 9. Контролінг у системі прийняття управлінських рішень	14	2	2	-	-	8	11	0,5	-	-	-	10,5
Усього годин	120	28	28	-	-	64	120	4	2	-	-	114

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Контролінг: сутність, функції, види і основні завдання	2	-
2	Характеристика об'єктів контролінгу	2	-
3	Організація управлінського обліку в системі контролінгу	4	0,5
4	Система планування та бюджетування на підприємстві	4	0,5
5	Методичний інструментарій оперативного контролінгу	4	0,5
6	Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	2	-
7	Контролінг інвестиційних проектів	4	-
8	Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	4	0,5
9	Контролінг у системі прийняття управлінських рішень	2	-
	Разом	28	2

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Контролінг: сутність, функції, види і основні завдання	4	10,5
2	Характеристика об'єктів контролінгу	6	12
3	Організація управлінського обліку в системі контролінгу	8	19
4	Система планування та бюджетування на підприємстві	6	11
5	Методичний інструментарій оперативного контролінгу	8	19
6	Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	6	10,5
7	Контролінг інвестиційних проектів	10	10,5
8	Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	8	11
9	Контролінг у системі прийняття управлінських рішень	8	10,5
	Разом	64	114

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання для студентів має за мету поглиблене вивчення окремих тем дисципліни, підготовку до олімпіад і полягає в написанні і захисті реферату на одну із наступних тем, номер якої обирається у відповідності до номера студента в журналі академічної групи або за вибором викладача.

Перелік тем для рефератів:

1. Контролінг: об'єкт, предмет і завдання курсу. Функції і основна мета контролінгу.
2. Взаємозв'язок контролінгу з іншими навчальними дисциплінами.
3. Принципи організації контролінгу на підприємстві. Функціонування контролінгу в системі підприємства.
4. Концепції контролінгу.
5. Взаємозв'язок контролінгу з функціями управління підприємства.
6. Місце контролінгу в системі управління підприємством.

7. Сутність контролінгу стратегічного і оперативного.
8. Витрати підприємства – основний об’єкт управління в системі контролінгу.
9. Класифікація витрат підприємства.
10. Контролінг – фактор ефективного функціонування підприємства.
11. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу.
12. Облік за фактичною та нормативною собівартостями.
13. Мета, галузь застосування, переваги стандарт-кост.
14. Нормативні та бюджетні витрати. Нормування.
15. Бюджетування як інструмент оперативного контролю на підприємстві.
16. Бюджетування та планування виробничої діяльності.
17. Зведений кошторис (бюджет). Сутність і порядок розробки.
18. Особливості та організація обліку витрат. Директ-костінг: сутність та мета виконання.
19. Система бюджетів на підприємстві.
20. Аналіз відхилень – основний інструмент оцінки діяльності центрів відповідальності.
21. Змінні і постійні витрати, їх сутність.
22. Модель «витрати – обсяг – прибуток». Аналіз беззбитковості та ефект операційного левериджу.
23. Аналіз «вузьких місць». Мета аналізу «вузьких місць» і сутність функціонально-вартісного аналізу.
24. завдання і сутність функціонально-вартісного аналізу. Етапи здійснення функціонально-вартісного аналізу.
25. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
26. Процес створення і реалізації контролінгу інвестиційних проектів.
27. Принципи, функції та види контролінгу інвестиційних проектів.
28. Критерії оцінки інвестиційних проектів у контролінгу.
29. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.
30. Аналіз оборотності засобів.
31. Оцінка платоспроможності (ліквідності) підприємства.
32. Організаційна структура управління підприємством (фірмою).
33. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства.
34. Варіанти організації служби контролінгу.
35. Основні передумови концепції контролінгу.
36. Структура служби контролінгу на підприємстві.
37. Контролер – стратег корпорації, його функції та обов’язки.
38. Інформація в системі контролінгу та вимоги до неї.
39. Характеристика основних етапів впровадження системи контролінгу (зарубіжний досвід).
40. Вдосконалення системи контролінгу.
41. Контролінг у системі прийняття управлінських рішень.

Реферат підводить підсумок вивчення студентами як окремої теми, так і дисципліни в цілому. Обсяг реферату визначається специфікою досліджуваного питання і змістом матеріалів (документів), їх науковою цінністю та практичним значенням. Оптимальний обсяг реферату складає 10-15 сторінок. Реферат має

відповідати вимогам до оформлення рукопису кваліфікаційної роботи: вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 20% від її загального обсягу; текст друкується через 1,5 інтервали на одній сторінці стандартного аркуша з такими полями: ліве - 30 мм, праве - 15 мм, верхнє - 20 мм, нижнє - 20 мм., де всі сторінки нумеруються: загальна нумерація починається з титульного листа, проте порядковий номер на ньому не ставиться.

На титульній сторінці реферату вказуються: офіційна назва навчального закладу, факультету і кафедри; прізвище та ініціали автора реферату (аббревіатура навчальної групи); повна назва теми; прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь і вчене звання; місто, де знаходиться навчальний заклад та рік написання реферату. Після титульної сторінки подається зміст реферату з точною назвою кожного розділу (параграфу) і його сторінок.

До списку використаних джерел мають бути включені лише безпосередньо використані в рефераті праці в алфавітному порядку авторів.

Важливими критеріями при доборі теми реферату, є її актуальність, широка джерельна база, наявність необхідного фактичного матеріалу, а також достатнє її висвітлення в науково-методичній літературі, що передбачає, в першу чергу, ознайомлення із загальною концепцією автора роботи та його висновками.

Структура реферату:

- титульний аркуш;
- зміст (план);
- вступ;
- розділи (параграфи);
- висновки;
- список використаних джерел.

У вступі реферату обґрунтовується актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на розвиток науки та практики. Основну частину реферату складають кілька розділів (що можуть бути розбиті на параграфи), логічно поєднані між собою. Виклад матеріалу в рефераті має бути логічним, послідовним, без повторень. Неприпустимо використовувати цитати без посилання на автора.

Реферат оцінюється за такими критеріями: актуальність; наукова та практична цінність; глибина розкриття теми, вирішення поставлених завдань; повнота використання рекомендованої літератури; обґрунтування висновків; грамотність; стиль викладу; оформлення реферату; обсяг виконаної роботи; завершеність дослідження.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, за джерелом знань, поділяють на словесні, наочні, практичні.

Словесні методи навчання: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж.

Лекція, як метод навчання, має інформаційний характер, чіткий план. Предметом лекції має бути вивчення складних об'єктів, явищ, подій, процесів, що мають між собою зв'язки і залежності причинно-наслідкового характеру.

Пояснення – доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил,

природничо-математичних законів та явищ. Викладач висуває певну тезу і подає систему її обґрунтування. Метод пояснення застосовують як на лекціях, так і під час практичних, лабораторних занять, консультацій тощо.

Розповідь – жвавий, образний, емоційний і водночас короткотривалий виклад питань, що містять переважно фактичний матеріал.

Бесіда – це розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи запитань, заздалегідь визначених, які підводять слухачів до активного засвоєння системи фактів, нових понять або закономірностей. Запитання до бесіди мають сприяти цілісному сприйняттю. Бесіди застосовуються на лекціях, практичних, лабораторних заняттях, колоквіумах.

Інструктаж як метод має інформативний локальний характер, дуже близький до розпорядження алгоритмічного типу. Тут активна роль належить викладачу. Застосовують на лабораторних заняттях, а також надаючи вказівки до домашнього завдання, до вивчення теми тощо.

Практичні методи навчання.

Практична робота, як метод навчання, передбачає застосування знань у ситуаціях, наближених до майбутньої професійної діяльності. Упродовж цієї роботи треба провести розрахунки, зіставити, визначити ознаки та властивості предметів або явищ, зробити висновки.

9. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма підсумкового контролю: залік.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль.

Оцінку підсумкового семестрового контролю у формі заліку становить сума балів за результатами поточного контролю, рубіжних контролів та балів, набраних здобувачем вищої освіти при складанні семестрового заліку.

По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, участі в лекційних дискусіях, тестування, підготовки доповіді-презентації та індивідуальних завдань.

Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральноукраїнському національному технічному університеті.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів. Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання. Для переводу підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, вираженої у балах, у семестрову оцінку за національною шкалою та в залікову оцінку за

шкалою ЄКТС використовується шкала.

Шкала оцінювання: ЄКТС, національна та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка	
		За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок		74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота		1-34

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» – здобувач вищої освіти має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.

- «не зараховано» – здобувач вищої освіти має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

Перелік питань до заліку

1. Сутність контролінгу.
2. Предмет і методи контролінгу.
3. Функції та задачі контролінгу.
4. Види контролінгу.
5. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу і його завдання.
6. Методи управлінського обліку, їх характеристика та оцінка для вирішення завдань контролінгу.
7. Система «стандарт-кост», її характеристика і сфера застосування.
8. Організація обліку витрат і результатів діяльності в системі «директ-костинг».
9. Облік повних витрат і облік сум покриття та їх застосування в контролінгу.
10. Планування, його цілі, види та застосування в контролінгу.
11. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу, його переваги і недоліки.
12. Види бюджетів, їх характеристика і сфера застосування.
13. Методика складання бюджетів.
14. Поняття стандартів, їх види і зв'язок з бюджетами.

15. Вплив факторів на відхилення стандартних витрат.
16. Економічний аналіз як база прийняття управлінських рішень.
17. Аналіз відхилень – основний інструмент оцінки діяльності центрів відповідальності.
18. Методи аналізу відхилень фактичних результатів від планових. Класифікація відхилень.
19. Методи оперативного контролінгу та їх характеристика.
20. Методи диференціації витрат.
21. Модель «витрати – обсяг – прибуток» та аналіз їх взаємозв'язку.
22. Поняття та методика проведення АВС-аналізу, аналізу обсягу замовлень та аналізу «вузьких місць» на підприємстві.
23. Методи стратегічної діагностики і їх характеристика.
24. Методи оперативної діагностики.
25. Зміст, цілі і завдання експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємств.
26. Поняття про контролінг інвестиційних проектів, його мета і завдання.
27. Принципи, функції та види контролінгу інвестиційних проектів.
28. Критерії оцінки інвестиційних проектів у контролінгу.
29. Процес створення системи контролінгу інвестицій та його етапи.
30. Процес реалізації контролінгу інвестиційних проектів.
31. Організаційна структура управління підприємством (фірмою).
32. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства.
33. Варіанти організації служби контролінгу.
34. Основні передумови концепції контролінгу.
35. Структура служби контролінгу на підприємстві.
36. Контролер – стратег корпорації, його функції та обов'язки.
37. Інформація в системі контролінгу та вимоги до неї.
38. Організація впровадження системи контролінгу на підприємстві.
39. Характеристика основних етапів впровадження системи контролінгу (зарубіжний досвід).
40. Вдосконалення системи контролінгу.
41. Управлінські рішення та їх класифікація.
42. Характеристика підходів до прийняття управлінських рішень.
43. Фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень.
44. Критерії прийняття управлінських рішень та вимоги до них.
45. Вибір управлінських рішень.
46. Зарубіжний та вітчизняний досвід прийняття і забезпечення реалізації управлінських рішень.

10. ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Основою навчального процесу заочної форми навчання є самостійна робота студентів. Згідно з навчальним планом дисципліни «Контролінг»

студенти заочної форми навчання виконують письмове практичне контрольне завдання. Тобто передбачається самостійне опрацювання навчального матеріалу за літературними джерелами з письмовим виконанням практичних контрольних робіт. Контрольна робота повинна бути результатом та підсумком систематичної свідомої роботи, свідченням засвоєння студентом навчального матеріалу. Вона розглядається як обов'язковий мінімум опрацювання навчального матеріалу дисципліни. Її мета закріплення теоретичних та практичних основ дисципліни, оволодіння методикою та окремими видами для економічного обґрунтування діяльності підприємств у системі ринкових відносин, прийомами виявлення впливу певних чинників на відхилення показників від передбачених параметрів, способами вишукування резервів підвищення ефективності діяльності підприємств, об'єднань та структурних підрозділів, що входять до їх складу і т. д.

Варіант завдання до контрольної роботи, що виконує студент, визначається порядковим номером у журналі.

№ варіанту	№ теоретичного питання		№ задачі		
1	1	26	1	17	5(1)
2	2	27	2	18	5(2)
3	3	28	3	19	5(3)
4	4	29	4	20	5(4)
5	5	30	5(1)	21	3
6	6	31	5(2)	22	4
7	7	32	5(3)	23	6
8	8	33	5(4)	24	7
9	9	34	5(5)	1	8
10	10	35	5(6)	2	9
11	11	36	5(7)	3	10
12	12	37	5(8)	4	11
13	13	38	5(9)	6	12
14	14	39	5(10)	7	13
15	15	40	6	8	14
16	16	41	7	5(1)	15
17	17	42	8	5(2)	16
18	18	43	9	5(3)	17
19	19	44	10	5(4)	18
20	20	45	11	5(5)	19
21	21	46	12	5(6)	20
22	22	47	13	5(7)	21
23	23	48	14	5(8)	22
24	24	49	15	5(9)	23
25	25	50	16	5(10)	24

Перелік теоретичних питань

1. Сутність контролінгу як функціонально відокремленого напрямку економічної роботи на підприємстві.
2. Чинники виникнення контролінгу.
3. Основні концепції контролінгу.
4. Місце контролінгу в системі управління підприємствами.
5. Види контролінгу.
6. Сутність оперативного та стратегічного контролінгу.
7. Структурно-логічна схема контролінгу.
8. Втрати підприємств як основний об'єкт управління в системі контролінгу.
9. Класифікація витрат залежно від зміни обсягу діяльності.
10. Сутність реагування витрат на зміну обсягу діяльності підприємства.
11. Поділ витрат відносно технологічного процесу.
12. Прямі і непрямі витрати та спосіб їх віднесення до об'єкту калькулювання.
13. Класифікація витрат за охопленням нормування.
14. Класифікація витрат за характером використання ресурсного потенціалу.
15. Класифікація витрат за ступенем можливостей регулювання.
16. Собівартість продукції, її види.
17. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу.
18. Завдання управлінського обліку.
19. Характеристика основних методів управлінського обліку.
20. Облік за фактичною собівартістю.
21. облік за нормативною собівартістю.
22. Мета, область застосування та переваги системи стандарт-кост.
23. Нормативні та бюджетні витрати.
24. Нормативні прямі матеріальні витрати.
25. Нормативні прямі трудові витрати.
26. Нормативні загально виробничі витрати.
27. Оцінка методів управлінського обліку для вирішення завдань контролінгу.
28. Особливості та порядок організації обліку витраті результатів в системі директ-костінг.
29. Оцінка методів управлінського обліку для вирішення завдань контролінгу.
30. Планування, його цілі, види, ієрархія планів на підприємстві.
31. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу.
32. Поняття про бюджет та його цілі складання.
33. Система бюджетів на підприємстві, їх зміст та взаємозв'язок.
34. Поточні бюджети.
35. Бюджет реалізації.
36. Бюджет виробництва.
37. Бюджет потреби в матеріалах.
38. Бюджет прямих витрат на оплату праці.
39. Бюджет загальновиробничих витрат.
40. Бюджет цехової собівартості продукції.
41. Бюджет комерційних витрат.

42. Бюджет загальногосподарських витрат.
43. Бюджет грошових коштів, його цілі, методика розробки.
44. Гнучкі та фіксовані бюджети.
45. Економічний аналіз як база прийняття управлінських рішень.
46. Плани і нормативи як вихідна база аналітичної роботи в системі контролінгу.
47. Показники і моделі оперативного аналізу в системі контролінгу.
48. Аналіз відхилень – основний інструмент оцінки діяльності центрів відповідальності.
49. Аналіз залежностей кінцевих результатів діяльності підприємства від встановлених відхилень.
50. Методи оперативного контролінгу.
51. Методи поділу витрат на постійні та змінні залежно від обсягу випуску.
52. Методи аналізу відхилень фактичних результатів від планових. Їх класифікація.
53. Модель „витрати – обсяг – прибуток”.
54. Методика проведення аналізу беззбитковості.
55. Маржинальний прибуток.
56. Ефект операційного левериджу.
57. Поняття та методика проведення ABC – аналізу матеріальних коштів.
58. Аналіз обсягу замовлень.
59. Функціонально-вартісний аналіз.
60. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства. Її цілі та завдання.
61. Методи стратегічної діагностики.
62. Сутність та методи стратегічної діагностики підприємства.
63. Методика оперативної діагностики.
64. Оцінка ризиків та розробка рекомендацій з управління ризиків.
65. Контролінг інвестиційних проектів, його мета, завдання та функції.
66. Критерії оцінки інвестиційних проектів в контролінгу.
67. Процес створення системи контролінгу інвестицій та його етапи.
68. Процес реалізації контролінгу інвестиційних проектів.
69. Організаційно-методичні основи формування та
70. Формування цільових функцій та елементів системи контролінгу.
71. Структура служби контролінгу на підприємстві.
72. Інформаційні потоки на підприємстві.
73. Контролінг у системі прийняття управлінських рішень.
74. Класифікація управлінських рішень.
75. Характеристика підходів до прийняття управлінських рішень.
76. Критерії прийняття управлінських рішень та їх класифікація.

Задачі.

Задача 1. Видавнича фірма видає навчальну літературу в обсязі 60000 прим. за ціною 14 грн.(у тому числі 5 грн. – прибуток). Протягом 2-3 місяців продається не більше 50% виданої літератури. Література, що залишилася, надходить на склад і поступово продається. За збереження літератури виплачується орендна плата за рахунок отриманого кредиту в банку по 30% у квартал. Економіст фірми пропонує продаж книг за ціною 7 грн., тобто на 50% дешевше. Чи варто приймати це рішення?

Задача 2. Підприємство в поточному місяці виконувало три замовлення, незавершеного виробництва на початок місяця не було. Протягом місяця замовлення №100 і №101 були завершені. Продукцію за замовленням №100 було відвантажено замовникові. Відобразіть за допомогою проводок бухгалтерського обліку облік витрат на виконання замовлень.

Задача 3. Очікувана сума непрямих витрат у плановому періоді складе 125000 грн. Як база для їхнього розподілу обрана заробітна плата основних виробничих робітників, що за оцінкою бухгалтерії очікується в сумі 50000 грн. Визначте бюджетну ставку, яка використовуватиметься для калькулювання витрат за замовленнями

Задача 4. На початок планового періоду на підприємстві запас сировини був 50 т. по ціні 200 грн. 5го числа закуплено ще 40 т. за ціною 220 грн. 15го числа закуплено ще 60 т. за ціною 230 грн. Для виробництва продукції було використано 110 т. сировини. Необхідно визначити вартість продукції, яка використана та вартість запасів матеріалів на кінець місяця.

Задача 5. Підприємство планує виготовляти дитячі велосипеди, продажна ціна яких становитиме № грн. за штуку. Річна сума постійних витрат становить № грн., а сума змінних витрат на один виріб – № тис.грн. Необхідно знайти такий обсяг реалізації, який забезпечить покриття постійних і змінних витрат. (виберіть свій варіант згідно списку академічної групи).

Показник	Варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ціна продажу, грн	100	105	95	50	64	120	130	115	108	65
Сума постійних витрат, тис.грн.	200	210	196	125	185	220	255	260	205	120
Сума змінних витрат, грн	60	70	70	32	48	75	100	90	68	25

Задача 6. Використовуючи індекс Альтмана, обчислити ймовірність банкрутства підприємства за даними наведеними в таблиці.

Показник	Сума, тис.грн.
Виручка від реалізації продукції	2732,5
Податок на додану вартість	455,5
Чиста виручка від реалізації продукції	2277,0
Валові витрати на виробництво і реалізацію продукції	2168,3
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	108,7
Прибутковий податок	32,6
Чистий прибуток	76,1
Вартість власного оборотного капіталу	577,2
Загальна вартість активів	1843,4
Обсяг позичкових коштів	4500,0
Обсяг власного капіталу	6700,0

Задача 7. Необхідно дослідити доцільність збільшення обсягів продажу товарів на певному сегменті, виходячи з таких умов:

- місткість даного сегмента становить $M=200$ тис.грн.;
- фактичний обсяг збуту товарів у звітному році $O_1=48$ тис.грн.;
- запланований обсяг збуту в наступному році $O_2=53$ тис.грн.;
- ціна продажу товару у звітному і наступному році не змінюється і становить $C=10$ грн./один.;
- собівартість виробництва і продажу товару (не враховуючи витрати на маркетинг) у звітному й наступному роках не змінюється і становить $S=7$ грн./один.;
- для досягнення запланованих обсягів збуту в наступному році необхідно витратити на маркетингові заходи $B_2=10$ тис.грн., тоді як у звітному році витрачалось на маркетинг лише $B_1=5$ тис.грн.

Визначити:

- частку ринку, що її захопило підприємство у звітному році $\mathcal{C}_1$ та частку ринку, яку планується захопити наступного року $\mathcal{C}_2$;
- фактично отриманий балансовий прибуток Π_1 та очікуваний прибуток у наступному році Π_2 ;
- зробіть висновок щодо доцільності збільшення частки ринку, враховуючи, що першочерговою метою даного підприємства є максимізація поточних прибутків.

Задача 8. Використовуючи індекс Альтмана, обчислити ймовірність банкрутства підприємства за даними наведеними в таблиці.

Показник	Сума, тис.грн.
Виручка від реалізації продукції	58988,6
Податок на додану вартість	7382,0
Валові витрати на виробництво і реалізацію продукції	35395,4
Прибутковий податок	4863,4
Вартість власного оборотного капіталу	8012,5
Загальна вартість активів	38547,0
Обсяг позичкових коштів	5000,0
Обсяг власного капіталу	14483,2

Задача 9. За даними останніх місяців підприємство, що виробляє електричні млиники для кави, зауважує значне скорочення обсягів збуту, їх продавали за ціною $C_1 = 25$ грн./один. Оскільки конкуренти за цей період ціни не змінювали, менеджер із маркетингу розмірковує, чи варто змінювати ціну. Відділ маркетингових досліджень, аналізуючи вплив ціни на динаміку попиту, визначив еластичність попиту на електричні млиники для кави від ціни на рівні $E = -2,7\%$.

Чи порадили б Ви економісту прийняти рішення про зниження ціни на 3 грн./один, якщо дотепер щомісяця у середньому продавалось $N_1 = 670$ одиниць товару, змінні витрати на виробництво і продаж одного млинка для кави становлять $V = 17$ грн./один, а постійні витрати $F = 1275$ грн. у місяць? Треба, щоб балансовий прибуток досягав не менше, ніж 18% від обсягів продажу.

Задача 10. Змінні витрати виробника становлять 5 грн., продажна ціна споживача – 10 грн. Визначити одиничний внесок виробника, якщо оптовик хоче отримати 15% маржу, а роздрібний торговець – 20%.

Задача 11. Організація на випуск одиниці виробу витрачає 3 грн. як змінні витрати. Вона реалізує свої вироби за ціною 5 грн. Розрахувати кількість виробів, яку потрібно виробити організації, щоб покрити постійні витрати в розмірі 200 грн.

Задача 12. Організація на випуск одиниці виробу витрачає 3 грн. як змінні витрати. Вона реалізує свої вироби за ціною 5 грн. Постійні витрати складають 200 грн. Розрахувати, яку кількість виробів забезпечить їй цільовий прибуток у розмірі 300 грн.

Задача 13. Визначити, чи достатній ринок для організації, яка планує виробляти продукцію, присутню на товарному ринку. Загальний обсяг ринку товару визначається 15 000 виробів. Конкуренти закривають 40% ринку. Продаж товарів можливий за ціною 12 грн., змінні витрати – 8 грн. Постійні витрати становитимуть для організації – 8 000 грн.

Задача 14. Визначити прибуток організації, якщо вона реалізувала 25 000 виробів, внесок одиниці одного виробу – 3 грн., а постійні витрати склали 69 000 грн.

Задача 15. Визначте коефіцієнт абсолютної ліквідності, якщо:

- сума найбільш мобільних активів складає – 6376 тис. грн..
- короткострокових зобов'язань – 2071 тис. грн.

Про що свідчить результат?

Задача 16. На будівництво нового виробничого комплексу витрачено 130 млн. грн. і вже зараз ясно, що для його вводу в експлуатацію потрібно затратити ще 120 млн. грн. Дохід від реалізації продукції, яка буде вироблена на ньому за найближчі 5 років складає 230 млн. грн.

Запитання: чи треба продовжувати будівництво? Обґрунтуйте Ваше рішення.

Задача 17. Ви керівник підприємства. Ваша думка: Яким чином зміниться прибуток при зміні цін, витрат та об'єму виробництва? Обґрунтуйте.

Задача 18. На робочих місцях в бригаді станом на перше травня було зафіксовано по даних інвентаризації 10 тонн металу (круглої сталі діаметром 100 мм). По документах бригаді за місяць відпущено 240 тонн металу по 1200 гривень за тонну. Виготовлено за місяць деталей 10 тис. шт.; чорна маса однієї деталі – 25 кг. По даних інвентаризації на перше травня зафіксовано 15 тонн металу.

Ваші висновки та пропозиції щодо даної ситуації як керівника.

Задача 19. ВАТ „Майстер” володіє акціями трьох підприємств, а саме: в СП „Конста” частка капіталу, що належить ВАТ „Майстер”, становить 30%, в СП „Вест” – 40%, в СП „Інтер’єр” – 51%. За звітний період спільні підприємства одержали збитки в сумі: СП „Конста” – 300 тис. грн., СП „Веста” – 200 тис. грн., СП „Інтер’єр” – 100 тис. грн.

Визначте втрати від участі в капіталі?

Задача 20. Скласти бюджети продажу та виробництва, якщо підприємство в звітному році виконало бюджет продаж за такими показниками:

Вид продукції	Кількість, шт	Ціна за одиницю, грн.	Всього грн.
Пальта	5000	500	3000000
Костюми	1000	800	80000

Задача 21. ТОВ „Яна” виробляє один вид продукції – радіотелефони за ціною реалізації 200 грн. за одиницю. Витрати підприємства на одиницю продукції складають: змінні витрати на одиницю – 140 грн.; загальні постійні витрати – 2400 грн.

Керівництво бажає знати, який обсяг реалізації дозволяє:

- досягати беззбитковості;
- отримати прибуток 600 грн.
- визначити прибуток від реалізації 1300 шт. телефонів.

Задача 22. Компанія виготовляє приймачі, собівартість яких складається з вартості матеріалів – 80 грн., заробітної плати – 40 грн. Непрямі витрати складають 400000 грн. на місяць. На початку року запасів не було. В січні було продано 3500 приймачів на загальну суму 857500 грн.

Визначити прибуток компанії за січень та вартість залишку, використовуючи метод повної собівартості і метод маржинальної собівартості. За місяць було виготовлено 4000 одиниць.

Задача 23. Фірма, яка займається організацією навчання для менеджерів, витратила 1500 грн., щоб надрукувати 5000 буклетів і надіслати їх потенційним клієнтам. Вона замовила конференц-зал в готелі, що коштуватиме 250 грн. в день. Харчування і напої будуть коштувати 25 грн. в день на одного учасника. Штраф за відмову від оренди – 30% орендної плати. Лектор погодився читати лекції за 100 грн. в день. Якщо семінар не відбудеться, то платити йому не будуть. Додатково проспекти будуть коштувати фірмі 5 грн. на кожного учасника. Учасники платять 250 грн. в день. За 5 днів до початку курсів записалося лише 5 бажаючих.

Потрібно допомогти менеджеру фірми прийняти управлінське рішення (проводити чи не проводити семінар).

Задача 24. У фірми А є лишні виробничі площі, які вона здає в оренду за 10000 грн. на рік. Менеджер цієї фірми хоче взяти замовлення на суму 31 000 грн. Матеріал, який буде використаний коштує 3500 грн. Заробітна плата основних виробничих працівників, які будуть зайняті на виробництві цього замовлення, складатиме 16000 грн. Інші витрати (енергія, транспортні та накладні витрати) складуть 8400 грн.

Чи варто виконувати таке замовлення?

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основні:

1. Вергун В.А., Ступницький О.І. Контролінг у системі міжнародного бізнесу: навчальний посібник. К.: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 2013. 318 с.
2. Давидович І.Є. Контролінг: навчальний посібник. К.:ЦУЛ. 2018. 552 с.
3. Маркіна І.А., Таран-Лала О.В., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019 с. 304 с.
4. Плащенко Л.О. Фінансовий контролінг: навчальний посібник. К. :ЦУЛ. 2016. 344 с.
5. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 318 с.
6. Контролінг в міжнародній маркетинговій діяльності. URL: https://stud.com.ua/115213/marketing/kontroling_mizhnarodniv_marketingoviv_divalnosti
7. Роль контролінгу в маркетинговій діяльності промислових підприємств. URL: https://economv.kpi.ua/files/files/52_kpi_2009.pdf

Додаткові:

1. Скоробогатова Н.Є. Особливості контролінгу в сучасних умовах господарювання. 2015. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/45628>
2. Семенов Г.А., Таран Н.В. Контролінг, як база обґрунтування й прийняття управлінських рішень. Вісник економічної науки України. 2010. №1. С. 154-159.
3. Дядик Т.В. Економічний розвиток аграрних підприємств Полтавщини. Управління розвитком суб'єктів підприємництва: механізми, реалії, перспективи: колективна монографія. За заг. ред. Т.В. Гринько. Дніпро: Біла К.О., 2018. С. 151-160. URL:

http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2210/1/kolektivna_monographiva_2018_maket.pdf.

4. Kovalenko M., Dyadyk T., Zagrebelna L, Resource-saving is the basis of sustainable development of agricultural economy. Management of 21st century: globalization challenges: monograph in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2018. Czech Republic. 349-354 p. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/academicdepartment/kafedramenedzhmentu/monographpoltava2018-ilovepdf-compressed-1-260.pdf>.

5. Дядик Т.В., Гуріна Ю.В., Почтальйон А.В. Економічний розвиток аграрних підприємств України. *Інфраструктура ринку*. №19, 2018. - С. 160-164. URL: http://www.market-infr.od.ua/iournals/2018/19_2018_ukr/30.pdf

6. Дядик Т.В., Волошина Є. О., Іванов М. В. Економічні аспекти розвитку аграрних підприємств України. Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія; за ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2019. С. 319-326. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6152/1/341-348.pdf>.

7. Дядик Т.В., Даниленко ВТ., Боровик Т.В. Міжнародна практика забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки. Теорія та практика управління суб'єктами підприємництва: колект. моногр. За заг. ред. Т.В. Гринько. Дніпро: Видавець Біла К.О. 2020. С. 305-314. URL: http://confcontact.com/2020-kolektyvna-monographva/kolektyyna_monographiya_2020_maket.pdf#page=305.

8. Дядик Т.В., Даниленко ВТ., Дикопавленко В.М. Ціни та чинники маркетингової цінової політики в агробізнесі. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Випуск 4 (31) 2021. С. 58-64. URL: http://www.eastemeurope-ebm.in.ua/iournal/31_2021/11.pdf.

Законодавчі та нормативні документи:

1. Господарський кодекс України (2003, ред. 2023) – регулює організацію підприємницької діяльності, господарські відносини, права та обов'язки суб'єктів господарювання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Цивільний кодекс України (2003, ред. 2023) – визначає загальні правила підприємницької діяльності, зобов'язання та відповідальність у бізнесі. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Податковий кодекс України (2010, ред. 2023) – ключовий для контролінгу в частині управління податковими платежами, податкового планування та контролю. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

4. Бюджетний кодекс України (2001, ред. 2023) – важливий для підприємств держсектору, а також для контролю фінансових потоків і планування. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (1999, ред. 2023) – базовий закон для організації обліку, складання та подання фінансової звітності, що є основою системи контролінгу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

6. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (2017, ред. 2023) – забезпечує зовнішній контроль, а також стандарти

незалежної перевірки даних, що використовуються у внутрішньому контролінгу.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>

7. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» (2001, ред. 2023) – регулює управління фінансовими потоками, ризиками та звітністю фінансових установ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

8. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) – затверджені Мінфіном, використовуються підприємствами, які не застосовують МСФЗ. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>

9. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, IFRS) – регулюють складання фінансової звітності, що є інструментом контролінгу (особливо для компаній із ЗЕД та великих корпорацій). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010

10. Закон України «Про інвестиційну діяльність» (1991, ред. 2023) – важливий для стратегічного та інвестиційного контролінгу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Електронний ресурс : Сайт «Законодавство України» / Закон України «Про підприємництво» // - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.
4. Електронний ресурс : Сайт «Законодавство України» / Господарський Кодекс України» - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Електронний ресурс : Сайт «Законодавство України» / Закон України «Про підприємства в Україні» // - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/887-12>.
6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
7. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
8. Офіційне видання державної фіскальної служби України. URL: www.visnuk.com.ua/uk/analyti.
9. Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України. Річний звіт. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category7cat_id=58023.
10. Офіційний Веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
11. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://195.78.68.18/minfin/control/uk/index>.
12. Податковий Кодекс України: Закон України № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.
- 13 Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.